

FRA pressiteade
Viin, 8. juuni 2022

Sotsiaalõiguste tugevdamine: ELi COVID-19 pandeemiast taastumise võti

Pandeemia vallandas ELi enneolematu finantstoetuse, et leevendada COVID-19 sotsiaalmõju. Paljudel ELi elanikel, eelkõige haavatavatel inimestel, vähenes juurdepääs tervishoiuteenustele, lapsehoiuteenustele, haridusele ja internetile. See on suurendanud suremust, vaesust, töötust ja sotsiaalset tõrjutust. FRA põhiõiguste aruandes 2022 rõhutatakse pandeemia ulatuslikku mõju sotsiaalõigustele. Samuti soovitatakse, kuidas tegeleda kasvava ebavõrdsuse ja sotsiaalset ühtekuuluvust ähvardavate ohtudega.

„COVID-19 pandeemiale ja Ukraina sõjale reageerimine näitavad Euroopa Liidu tugevust kriisiolukorras,“ sõnab FRA direktor [Michael O’Flaherty](#). *„ELi meetmed ja rahastus saavad palju kaasa aidata ja on seda teinud, eriti seoses vastavate juriidiliste ja poliitiliste kohustustega inimeste sotsiaalõiguste tagamiseks. Üksnes rahastamise kasutamise tõhus jälgimine toetab valitsuste pingutusi tagada õigustele vastav pandeemiast taastumine. See toetab ka rahastatud meetmete kohandamist, et vajalikus ulatuses leevendada inimeste sotsiaalset haavatavust, eriti mis puudutab enim mõjutatud rühmi, nagu lapsed ja noored.*

FRA [2022. aasta põhiõiguste aruandes](#) kajastatakse inimõiguste kaitse arengut ja puudusi ELis eelmisel aastal. Selle [eripeatükis](#) vaadeldakse pandeemia mõju inimeste sotsiaalõigustele, näiteks haridusele, tööhõivele ja tervishoiule. Analüüsitakse laste, noorte, eakate, puuetega ja muude haavatavas olukorras olevate inimeste kogemusi. Uuritakse ka, kuidas ELi riigid kavatsesid kasutada pandeemiast taastumiseks eraldatud 724 miljardi eurost ELi rahastust sotsiaalõiguste tugevdamiseks.

Tulevikus peaksid valitsused kaasama riiklikud inimõiguste või võrdõiguslikkusega tegelevad asutused ELi rahastatavate taastemeetmete põhiõigustele vastavuse järelevalvesse. Taastemeetmete eesmärk peaks olema eelkõige järgmine:

- täita pandeemiast enim mõjutatud inimeste sotsiaalõigusi;
- hinnata ja vajadusel kohandada ELi rahastatavaid meetmeid, et need vastaksid sotsiaalõigustele ja tugevdaksid neid;
- tagada, et ELi taastefondide kasutamine ei oleks vastuolus ELi põhiõiguste harta ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.

Muud 2021. aasta põhiõiguste küsimused on muu hulgas järgmised:

- **Laste õigused** – pandeemia kahjustas laste heaolu ja haridust. Paljud kannatasid, eelkõige ebasoodsas olukorras olevad inimesed, kellel oli suurem vaesus- ja tõrjutusrisk. Esimene [ELi lapse õiguste strateegia ja Euroopa lastegarantii](#) olid märkimisväärsed saavutused, mille eesmärk oli hoogustada pingutusi kõigi laste õiguste edendamisel ja kaitsmisel. ELi riigid peaksid tagama, et nende riiklikud tegevuskavad saavutaksid strateegia ja garantii eesmärgid.
- **Ränne** – inimõiguste probleemid piiridel jätkusid. Rändajaid koheldi vägivaldselt või saadeti ELi maismaapiiridelt ära ning üle 2000 rändaja hukkus merel. ELi riigid peaksid teostama tõhusat ja sõltumatut piirikontrolli, et tegeleda õiguste rikkumistega. Asüüli taotlejate laste, sh saatjata laste arv suurenes, mis väärrib riikide ametiasutuste erilist tähelepanu.
- **Rassism** – pandeemia ohutas veelgi diskrimineerimist, vaenukuritegusid ja eelkõige internetis levivaid vihakõnesid rändajate ja etniliste vähemuste vastu. [ELi rassismivastasele tegevuskavale](#) 2020 toetudes võttis enamik ELi riike vastu või toetab välja riiklikud tegevuskavad, et tegeleda rassismi ja etnilise diskrimineerimisega. Pingutuste suurendamiseks peaksid ELi riigid karistama vaenukuritegusid, julgustama teatamist ja ohvreid paremini toetama. See tähendab ka tegevuskavade ja strateegiate täitmist teadliku jälgimise abil.

Aruandes esitatakse kokkuvõtte inimõiguste põhiarengutest ELis 2021. aastal ning analüüsitakse neid. Selles on [meetmete ettepanekud](#), mis hõlmavad järgmist: ELi põhiõiguste harta ja selle rakendamine liikmesriikides; võrdsus ja mittediskrimineerimine; rassism ja seonduv sallimatus; romade kaasamine ja võrdsus; varjupaigad, piirid ja ränne; infoühiskond, privaatsus ja andmekaitse; lapse õigused; õiguskaitse kättesaadavus; puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine.

Lisateave: media@fra.europa.eu / tel: +43 1 580 30 653